

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Prawo karne
Nazwa w języku angielskim:	Criminal law	
Język wykładowy:	Polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Prawo
Jednostka realizująca:	Instytut Nauk o Polityce i Administracji	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		Obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia, jednolitych magisterskich):		- jednolite magisterskie
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	3-4	
Liczba punktów ECTS:	10	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr Agata Opalska-Kasprzak
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr Agata Opalska-Kasprzak, dr Maciej Andrzejewski
Założenia i cele przedmiotu:		Przedmiot poświęcony jest nauce prawa karnego, tj. gałęzi prawa określającej czyny będące przestępstwami, kary grożące za popełnienie przestępstw, środki karne i środki zabezpieczające stosowane w związku z naruszeniem przepisów prawa karnego oraz zasady odpowiedzialności karnej.
Symbol efektu	Efekt uczenia się	Symbol efektu kierunkowego
	WIEDZA Student zna i rozumie:	
W_01	miejsce prawa karnego wśród innych gałęzi prawa.	K_W02, K_W04
W_02	zasady wykładni prawa karnego.	K_W04
W_03	zasady stosowania norm prawa karnego oraz potrafi ocenić ich praktyczne zastosowanie.	K_W05
Symbol efektu	UMIEJĘTNOŚCI Student potrafi:	Symbol efektu kierunkowego
U_01	właściwie posługiwać się terminologią związaną z przepisami prawa karnego.	K_U01
U_02	dokonywać interpretacji przepisów prawa karnego do rozstrzygnięcia stanów faktycznych.	K_U07

U_03	dokonać analizy orzecznictwa w zakresie prawa karnego.	K_U11
Symbol efektu	KOMPETENCJE SPOŁECZNE Student jest gotów do:	Symbol efektu kierunkowego
K_01	wykorzystania wiedzy prawniczej do aktywnego udziału w życiu społecznym.	K_K07
K_02	praktycznego identyfikowania i rozstrzygania problemów związanych z wykonywaniem zawodu prawnika.	K_K04
K_03	przygotowywania i realizowania projektów społecznych w oparciu o posiadaną wiedzę prawniczą.	K_K07
Forma i typy zajęć:	wykład i ćwiczenia	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Utrwalona wiedza zdobyta na pierwszym roku studiów, w szczególności w zakresie przedmiotów: wstęp do prawoznawstwa, prawo konstytucyjne, logika prawnicza.		
Treści modułu kształcenia:		
1. Zagadnienia ogólne prawa karnego: - prawo karne na tle innych gałęzi prawa i dyscyplin naukowych, - funkcje prawa karnego, - zasady prawa karnego, - szkoły i kierunki w nauce prawa karnego, - zagadnienia kryminalizacji, - ustawa karna i jej stosowanie (obowiązywanie ustawy karnej pod względem czasu; obowiązywanie ustawy pod względem miejsca i osób). 2. Nauka o przestępstwie: - ogólne pojęcie przestępstwa (definicja, ustawowe znamiona przestępstwa) - klasyfikacja przestępstw - struktura przestępstwa (podmiot przestępstwa, strona przedmiotowa przestępstwa, strona podmiotowa przestępstwa, przedmiot przestępstwa). 3. Formy popełnienia przestępstwa: - formy zjawiskowe (sprawstwo, współsprawstwo, sprawstwo kierownicze, podżeganie i pomocnictwo, odpowiedzialność podżegacza i pomocnika), - formy stadialne przestępstwa (przygotowanie, usiłowanie). 4. Wyłączenie odpowiedzialności karnej: - okoliczności wyłączające bezprawność czynu (w tym omówienie kontratypów), - okoliczności wyłączające winę (m.in. niepoczytalność, błąd co do faktu, rozkaz przełożonego, itp.), - okoliczności wyłączające społeczną szkodliwość czynu. 5. Zbieg przestępstw i przepisów ustawy: - zbieg przestępstw; kara łączna, - zbieg przepisów ustawy. 6. Nauka o karze, środkach karnych i środkach zabezpieczających: - pojęcie i teorie kary, - system kar (omówienie katalogu kar z uwzględnieniem nowelizacji k.k. z 2023r.), - problematyka kary śmierci, - środki karne, - przepadek i środki kompensacyjne. 7. Zaniechanie ukarania sprawcy: - niepodleganie karze, - abolicja,		

- odstąpienie od wymierzenia kary,
- warunkowe umorzenie postępowania karnego.

8. Sądowy wymiar kary:

- zasady sądowego wymiaru kary i środków karnych,
- dyrektywy sądowego wymiaru kary,
- zaostrzenie ustawowego wymiaru kary,
- nadzwyczajne złagodzenie kary,
- warunkowe zawieszenie wykonania kary,

9. Zmiana kary orzeczonej:

- warunkowe przedterminowe zwolnienie (istota, przesłanki, okres próby, odwołanie warunkowego zwolnienia, dozór elektroniczny),
- kary zastępcze i zmiana kar w toku ich wykonywania,
- ułaskawienie, amnestia.

10. Środki zabezpieczające

11. Przedawnienie. Zatarcie skazania

12. Analiza poszczególnych przestępstw

Literatura podstawowa:

1. L. Gardocki, *Prawo karne*, Wydanie 23, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2025.
2. J. Lachowski, A. Marek, *Prawo karne. Zarys problematyki*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2023.
3. A. Marek, V. Konarska-Wrzošek, *Prawo karne*, Wydanie 12, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2019.
4. R. A. Stefański, *Kodeks karny. Komentarz*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2025.
5. M. Bojarski, J. Giezek, Z. Sienkiewicz, *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2023.
6. M. Królikowski, R. Zawłocki, *Prawo karne*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2020.
7. J. Warylewski, *Prawo karne. Część ogólna*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
8. W. Wróbel, A. Zoll, *Polskie prawo karne. Część ogólna*, wyd. Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków 2014.

Literatura dodatkowa:

1. A. Grześkowiak, K. Wiak, *Prawo karne*, Wydanie 8, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2023.
2. W. Cieślak, *Prawo karne. Zarys instytucji i naczelné zasady*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2025.
3. A. Kania-Chramęga, O. Włodkowski, *Prawo karne materialne. Część ogólna. Kazusy i zadania problemowe, orzecznictwo*, wyd. Difin, Warszawa 2024.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

1. Wykład tradycyjny z elementami konwersatorium; omówienie zagadnień zgodnie z treścią sylabusu przedmiotu.
2. Ćwiczenia – praca na tekstach źródłowych z wykorzystaniem podręcznika lub innej literatury przedmiotu, analiza przepisów kodeksu karnego, innych aktów normatywnych oraz orzecznictwa, rozwiązywanie kazusów w celu nabycia umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce, dyskusja nad problematyką prawa karnego przy wykorzystaniu zdobytej wiedzy, przygotowanie referatu na temat praktycznego zastosowania wybranej instytucji prawa karnego lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego mającego na celu zastosowanie wiedzy z zakresu prawa karnego w praktyce.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Symbol efektu	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W_01 - W_03	egzamin pisemny w formie testu i pytań otwartych;
U_01 – U_03	kolokwium obejmujące zagadnienia problemowe; rozwiązywanie kazusów,

K_01 – K_03	obserwacja aktywności studenta podczas dyskusji problemowej i jego zaangażowanie w rozwiązywanie zadań indywidualnych i zbiorowych;
-------------	---

Forma i warunki zaliczenia:

Wykład – egzamin końcowy pisemny (pytania testowe jednokrotnego wyboru oraz pytania otwarte) obejmujący całość materiału określonego w sylabusie.

Ćwiczenia – zaliczenie, na które składa się: kolokwium semestralne na koniec zajęć w semestrze zimowym i kolokwium semestralne na koniec zajęć w semestrze letnim - obejmują zakres zagadnień omówionych na ćwiczeniach w ciągu każdego z semestrów (50%), rozwiązywanie kasusów (20%), wykonanie projektu indywidualnego lub grupowego (20%), aktywność na zajęciach (10%).

Zaliczenie z ćwiczeń wystawiane jest oddzielnie za każdy semestr, przy czym zaliczenie z ćwiczeń w semestrze zimowym warunkuje zaliczenie całego przedmiotu w semestrze zimowym. Zaliczenie z ćwiczeń nie może być wystawione w przypadku uzyskania negatywnej oceny z kolokwium semestralnego w semestrze zimowym lub kolokwium semestralnego w semestrze letnim, bądź też w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na więcej niż dwóch zajęciach w ciągu roku. Dozwolona jest jedna poprawa kolokwium w semestrze zimowym i jedna poprawa kolokwium w semestrze letnim.

Na podstawie oceny z egzaminu koordynator przedmiotu wystawia ocenę końcową z przedmiotu.

Procentowy zakres ocen z egzaminu i kolokwium semestralnego:

91% - 100% - bdb (5,0),

81% - 90% - db+ (4,5),

71% - 80% - db (4,0),

61% - 70% - dst+ (3,5),

51% - 60% - dst (3,0),

50% i poniżej - ndst (2,0).

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Wykład	60 godz.
Ćwiczenia	60 godz.
Konsultacje	31 godz.
Przygotowanie do zajęć: - przygotowanie się do zajęć, - przygotowanie się do egzaminu i kolokwium, - studiowanie zalecanej literatury, - rozwiązywanie kasusów, - przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego.	99 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	250 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	10
Zajęcia o charakterze praktycznym	100 godz. – 4 pkt. ECTS.

Zajęcia o charakterze praktycznym

Studia niestacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
Wykład	36 godz.
Ćwiczenia	37 godz.
Konsultacje	31 godz.
Przygotowanie do zajęć: - przygotowanie się do zajęć, - przygotowanie się do egzaminu i kolokwium, - studiowanie zalecanej literatury, - rozwiązywanie kazusów, - przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego.	146 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	250 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	10
Zajęcia o charakterze praktycznym	100 godz. – 4 pkt. ECTS.

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Prawo cywilne (rodzinne i spadkowe)
Nazwa w języku angielskim:	Civil Law (family law and inheritance law)	
Język wykładowy:	Polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Prawo
Jednostka realizująca:	Wydział Nauk Społecznych	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		O
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		Jednolite magisterskie
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	6	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		Dr hab. Urszula Nowicka, prof. uczelni
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		Dr hab. Urszula Nowicka, prof. uczelni
Założenia i cele przedmiotu:		- zdobycie wiedzy z zakresu instytucji prawa cywilnego spadkowego oraz prawa rodzinnego; - zdobycie umiejętności praktycznego posługiwania się poznanymi instytucjami prawnymi, w tym interpretacji przepisów, analizowania stanów faktycznych oraz rozwiązywania podstawowych problemów związanych ze stosowaniem prawa cywilnego spadkowego oraz rodzinnego - w szczególności student ma zdobyć kompetencje w rozstrzyganiu podstawowych problemów życiowych związanych z zawarciem, trwaniem i ustaniem małżeństwa oraz funkcjonowaniem rodziny, a także w określeniu konsekwencji śmierci osoby fizycznej w sferze prawa prywatnego
Symbol efektu	Efekt uczenia się	Symbol efektu kierunkowego
	WIEDZA Student zna i rozumie:	
W_01	Student posiada pogłębioną wiedzę z obszaru prawa rodzinnego i spadkowego oraz wiedzą na temat ich miejsca wśród innych gałęzi prawa	K_W01, K_W11
W_02	Student zna metody i narzędzia wykorzystywane w stosowaniu prawa rodzinnego oraz spadkowego	K_W04

Symbol efektu	UMIEJĘTNOŚCI Student potrafi:	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Student potrafi dokonać wyboru przepisów prawnych odnoszących się do określonego stanu faktycznego z zakresu prawa rodzinnego oraz spadkowego oraz dokonać ich wykładni	K_U02
U_02	Student potrafi analizować oraz rozwiązywać konkretne problemy prawne, uwzględniając właściwe normy prawne oraz reguły wypracowane przez orzecznictwo sądowe i doktrynę	K_U04
U_03	Student potrafi dokonać krytycznej analizy orzecznictwa sądów cywilnych i opinii doktryny oraz przedstawić alternatywny kierunek rozwiązania praktycznego problemu stosowania prawa rodzinnego oraz spadkowego	K_U11
Symbol efektu	KOMPETENCJE SPOŁECZNE Student jest gotów do:	Symbol efektu kierunkowego
Ks_01	Student potrafi identyfikować i rozstrzygać problemy związane z wykonywaniem zawodu prawnika	K_K04
Ks_02	Student jest przygotowany do uczestnictwa w życiu społecznym, w którym stosowanie prawa rodzinnego oraz spadkowego jest powszechne	K_K08
Forma i typy zajęć:		Wykład, ćwiczenia
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Znajomość podstawowych pojęć i instytucji prawoznawstwa, prawa cywilnego części ogólnej, prawa rzeczowego oraz prawa zobowiązań		
Treści modułu kształcenia:		
Prawo rodzinne: I: Zagadnienia wstępne: pojęcie rodziny i powiązania rodzinne, źródła prawa rodzinnego, ochrona praw rodziny, w tym sąd rodzinny i zakres jego kompetencji. II. Małżeństwo: pojęcie małżeństwa; zawarcie małżeństwa (charakter prawny zaręczyn, sposoby zawarcia małżeństwa, przesłanki zawarcia małżeństwa); prawa i obowiązki małżonków; separacja. III. Małżeńskie ustroje majątkowe: rodzaje i typy majątkowych ustrojów małżeńskich; ustawowy ustrój wspólności majątkowej (skład majątku wspólnego małżonków, składniki majątków osobistych, zarząd majątkiem wspólnym, odpowiedzialność małżonków za zobowiązania, ustanie wspólności majątkowej i podział majątku); umowne ustroje majątkowe (wspólność umowna rozszerzona, wspólność umowna ograniczona, rozdzielność majątkowa); przymusowy ustrój majątkowy. IV. Ustanie małżeństwa: ustalenie nieistnienia małżeństwa; ustanie małżeństwa na skutek śmierci małżonka lub uznania za zmarłego; unieważnienie małżeństwa; rozwód (w tym przesłanki rozwodu i postępowanie rozwodowe). V. Macierzyństwo i ojcostwo: pochodzenie dziecka (zasady oraz ustalenie i zaprzeczenie pochodzenia dziecka); macierzyństwo; ojcostwo; przysposobienie dziecka (pojęcie, przesłanki, rodzaje, tryb przysposobienia, rozwiązywanie przysposobienia).		

VI. Władza rodzicielska: pojęcie władzy rodzicielskiej; powstanie i przysługiwanie władzy rodzicielskiej; zakres i wykonywanie władzy rodzicielskiej (piecza nad dzieckiem, reprezentacja dziecka, zarząd majątkiem dziecka); ograniczenie, zawieszenie i pozbawienie władzy rodzicielskiej, w tym piecza zastępcza; ustanie władzy rodzicielskiej.

VII. Obowiązek alimentacyjny: pojęcie i zakres obowiązku alimentacyjnego; źródła obowiązku alimentacyjnego; realizacja obowiązku alimentacyjnego.

VIII. Opieka i kuratela: pojęcie i charakter prawny opieki, ustanowienie opieki, jej treść i sprawowanie oraz ustanie opieki; pojęcie i rodzaje kurateli, instytucje zbliżone do kurateli.

Prawo spadkowe:

I. Pojęcie i źródła prawa spadkowego.

II. Pojęcie i skład spadku: pojęcie spadku; prawa i obowiązki wchodzące w skład spadku.

III. Dziedziczenie: pojęcie dziedziczenia; powołanie do spadku; otwarcie i nabycie spadku; zdolność do dziedziczenia; niegodność do dziedziczenia (pojęcie, przyczyny niegodności; przebaczenie); zrzeczenie się dziedziczenia.

IV. Dziedziczenia ustawowe: porządek dziedziczenia (pierwsza, druga i trzecia grupa spadkobierców); ustawowe dziedziczenie gospodarstwa rolnego i wkładu gruntowego w rolniczej spółdzielni produkcyjnej.

V. Testament: pojęcie, cechy i wyłączność testamentu; sporządzenie testamentu; forma testamentu (testamenty zwykłe i testamenty szczególne, świadkowie testamentu); treść testamentu (powołanie spadkobiercy i inne rozporządzenia testamentowe); odwołanie testamentu; nieważność i bezskuteczność testamentu; otwarcie i ogłoszenie testamentu.

VI. Stanowisko prawne spadkobiercy: oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku; stwierdzenie nabycia spadku; odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe.

VII. Zachowek: pojęcie zachowku; podmioty uprawnione do zachowku; zobowiązani z tytułu zachowku; wysokość zachowku; przedawnienie roszczeń.

VIII. Wspólność majątku spadkowego: sytuacja prawna współspadkobierców; zbycie udziału w przedmiocie należącym do spadku.

IX. Dział spadku: istota; umowny dział spadku; sądowy dział spadku; zaliczenie darowizn oraz zapisów windykacyjnych; dział spadku, w którego skład wchodzi gospodarstwo rolne; skutki działu spadku.

Literatura podstawowa:

T. Smoczyński, M. Andrzejewski, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, wyd. 12, Warszawa 2024

E. Skowrońska-Bocian, *Prawo spadkowe*, wyd. 15, Warszawa 2024

Literatura dodatkowa:

N. Szok, R. Terlecki, *Prawo rodzinne i opiekuńcze. Praktyka, orzecznictwo, kazusy*, Warszawa 2022

K. Maciejewska-Adamiak, J. Puskarski, D. Wetoszka, *Pisma procesowe w sprawach rodzinnych na przykładach i wzorach*, Warszawa 2020

N. Szok, *Prawo spadkowe. Teoria, orzecznictwo, kazusy*, Warszawa 2021

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

1. Wykład wspomagany prezentacją multimedialną, z elementami konwersatorium, realizujący zakres zagadnień zgodnie z treścią sylabusu przedmiotu.
2. Ćwiczenia – praca na tekstach źródłowych; analiza przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz cywilnego (spadki), a także orzecznictwa sądów cywilnych, połączona z dyskusją ukierunkowaną na swobodne wyrażanie opinii oraz proponowanie rozwiązań w zakresie rozstrzygania poszczególnych stanów faktycznych; rozwiązywanie kazusów w celu nabycia umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce; przygotowanie projektu indywidualnego lub grupowego w oparciu o orzecznictwo sądowe, mającego na celu zastosowanie wiedzy teoretycznej w praktyce.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Symbol efektu kierunkowego	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W_01	egzamin pisemny oraz kolokwia pisemne, które sprawdzają stopień opanowania przez studentów materiału omówionego na zajęciach oraz wskazanych pozycji literatury
U_01	ocena rozwiązywania zadań problemowych i ich prezentacji oraz stopnia przygotowania do dyskusji tematycznych, prowadzonych podczas ćwiczeń
K_01	ocena systematyczności studenta i jego zaangażowania w dyskusję oraz pracę zespołową

Forma i warunki zaliczenia:

Wykład – egzamin pisemny obejmujący całość materiału określonego w sylabusie; test składający się z pytań jednokrotnego wyboru oraz rozwiązanie kazusu.

Ćwiczenia – zaliczenie na ocenę, na którą składają się: dwa kolokwia – w połowie oraz na koniec semestru (z których student może otrzymać łącznie 40 punktów); zaangażowanie i poprawność w rozwiązywaniu kazusów (maksymalnie 30 punktów, 1 punkt za każdy rozwiązywany kazus), wykonanie projektu indywidualnego lub grupowego (10 punktów), obecność na zajęciach i aktywność w prowadzonych dyskusjach i analizach (20 punktów).

Pozytywna ocena ćwiczeń nie może być wystawiona w przypadku uzyskania mniej niż 11 punktów z każdego z kolokwii, bądź też w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na więcej niż dwóch zajęciach w ciągu semestru. Dozwolona jest jedna poprawa każdego w semestrze.

Na podstawie oceny z egzaminu i oceny końcowej z ćwiczeń koordynator przedmiotu wystawia ocenę końcową z przedmiotu, na którą składa się w 50% ocena z egzaminu i w 50% ocena końcowa z ćwiczeń.

Procentowy zakres ocen z egzaminu i ćwiczeń:

91%-100%-bdb (5,0)

81%-90%-db+ (4,5)

71%-80%-db (4,0)

61%-70%-dst+ (3,5)

51%-60%-dst (3,0)

50% i poniżej - ndst (2,0).

Bilans punktów ECTS:	
Studia stacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
Wykład	30 godz.
Ćwiczenia	30 godz.
Konsultacje	30 godz.
Przygotowanie do zajęć: - przygotowanie się do zajęć - przygotowanie się do egzaminu i kolokwium - studiowanie zalecanej literatury - rozwiązywanie kazusów - przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego	60 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	150
Punkty ECTS za przedmiot	6
Zajęcia o charakterze praktycznym	50 godz. – 2 pkt ECTS
Studia niestacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
Wykład	18 godz.
Ćwiczenia	18 godz.
Konsultacje	30 godz.
Przygotowanie do zajęć: - przygotowanie się do zajęć - przygotowanie się do egzaminu i kolokwium - studiowanie zalecanej literatury - rozwiązywanie kazusów - przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego	84 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	150
Punkty ECTS za przedmiot	6
Zajęcia o charakterze praktycznym	50 godz. – 2 pkt ECTS

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia			
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Prawo administracyjne materialne	
Nazwa w języku angielskim:		Administrative law	
Język wykładowy:	Polski		
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:			Prawo
Jednostka realizująca:		Wydział Nauk Społecznych	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):			obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):			jednolite studia magisterskie
Rok studiów:	drugi		
Semestr:	4		
Liczba punktów ECTS:		5	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		mgr Piotr Żywiecki	
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		mgr Piotr Żywiecki mgr Paweł Bujalski	
Założenia i cele przedmiotu:		Zapoznanie studentów z podstawowymi regulacjami materialnego prawa administracyjnego. Wyrobiecie umiejętności analizy i posługiwania się aktami prawnymi z zakresu materialnego prawa administracyjnego, umiejętności odnajdywania przesłanek wydawania poszczególnych decyzji administracyjnych przez organy administracji publicznej. Uświadczenie studentom konieczności znajomości regulacji prawa administracyjnego materialnego dla aktywnego i skutecznego funkcjonowania w społeczeństwie i państwie a także uświadczenie studentom związków prawa administracyjnego z innymi gałęziami prawa, w szczególności z prawem cywilnym i prawem karnym.	
Symbol efektu	Efekt uczenia się		Symbol efektu kierunkowego
	WIEDZA Student zna i rozumie:		

W_01	Student zna w pogłębionym zakresie regulacje z obszaru materialnego prawa administracyjnego.	K_W08
W_02	Student ma zaawansowaną wiedzę o relacjach administracyjnoprawnych między podmiotami prawa.	K_W07
W_03	Student ma zaawansowaną i uporządkowaną wiedzę o więziach administracyjnoprawnych.	K_W03 K_W08
Symbol efektu	UMIEJĘTNOŚCI Student potrafi:	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Student potrafi prawidłowo ustalić oraz zinterpretować akt normatywny z obszaru prawa administracyjnego materialnego.	K_U02
U_02	Student prawidłowo posługuje się przepisami prawa w celu rozwiązania konkretnego zadania z zakresu prawa administracyjnego materialnego.	K_U14
U_03	Student potrafi wykorzystać nabytą wiedzę do rozwiązywania konkretnych problemów związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej.	K_U04
Symbol efektu	KOMPETENCJE SPOŁECZNE Student jest gotów do:	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Student umie uczestniczyć w przygotowaniu różnych projektów społecznych, gospodarczych i obywatelskich, uwzględniając aspekty prawno-administracyjne.	K_K07
K_02	Student docenia znaczenie prawa administracyjnego dla kształtowania więzi społecznych, ma świadomość zmian społecznych i konieczności pogłębiania wiedzy administracyjnej i prawnej dla analizy tych procesów.	K_K09
K_03	Student potrafi właściwie organizować pracę indywidualną i grupową w celu skutecznej realizacji postawionego zadania.	K_K05

Forma i typy zajęć:

Wykład i ćwiczenia

Wymagania wstępne i dodatkowe:

Znajomość podstawowych zagadnień prawoznawstwa i prawa konstytucyjnego oraz w pogłębionym zakresie prawa administracyjnego ustrojowego.

Treści modułu kształcenia:

- I. Istota i miejsce prawa materialnego w systemie prawa administracyjnego: pojęcie i rodzaje norm prawa administracyjnego materialnego; działy prawa administracyjnego materialnego
- II. Administracyjnoprawna sytuacja osób fizycznych: obywatelstwo; administracyjnoprawny status cudzoziemców; zmiana imion i nazwisk; ewidencja ludności, dowody osobiste i paszporty; akta stanu cywilnego; ochrona danych osobowych
- III. Administracyjnoprawna regulacja wolności zgromadzeń i wolności zrzeszania się: prawo o zgromadzeniach (pojęcie zgromadzenia, rodzaje zgromadzeń, zasady organizacji zgromadzeń,

	zawiadomienie o planowanym zgromadzeniu, przebieg zgromadzenia); wolność zrzeszania się; prawo o stowarzyszeniach; prawo o partiach politycznych (ewidencja partii politycznych, nadzór nad działalnością partii, majątek i finansowanie partii); organizacje pożytku publicznego (fundacje)
IV.	Administracyjnoprawna regulacja wolności prasy oraz prawa dostępu do informacji publicznej: prawo prasowe; prawo o radiofonii i telewizji, podmiotowy i przedmiotowy zakres dostępu do informacji publicznej, sposób udostępniania informacji publicznej; ograniczenia dostępu do informacji publicznej; ponowne wykorzystanie informacji będących w posiadaniu administracji publicznej; ochrona informacji niejawnych
V.	Administracja spraw zdrowia i spraw socjalnych: pomoc społeczna (pojęcie pomocy społecznej, zasady pomocy społecznej, warunki przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, administracja pomocy społecznej); administracja w ochronie zdrowia; przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii, rynek produktów leczniczych
VI.	Administracja w dziedzinie oświaty, nauki i kultury: Administracyjnoprawne aspekty systemu szkolnictwa podstawowego, ponadpodstawowego i szkolnictwo wyższego; wolność badań naukowych; stopnie i tytuły naukowe; prawna ochrona zabytków
VII.	Wybrane zagadnienia administracyjnoprawnej regulacji gospodarki: prawo działalności gospodarczej; przedsiębiorstwa państwowe; gospodarka nieruchomościami; prawo antymonopolowe; prawo budowlane; prawo pocztowe i telekomunikacyjne, prawo energetyczne
VIII.	Administracyjnoprawna regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego: Policja, służby specjalne, Służba Ochrony Państwa; reglamentacja dostępu do broni, amunicji i materiałów wybuchowych; ochrona granicy państwowej; ochrona przeciwpożarowa; prawo antyterrorystyczne; zarządzanie kryzysowe; administracyjnoprawna regulacja dotycząca zwalczania klęsk żywiołowych; administracyjnoprawna regulacja stanu wyjątkowego
IX.	Administracja obrony kraju: właściwość organów władzy publicznej w sprawach obronności; powszechny obowiązek obrony Ojczyzny; Siły Zbrojne; świadczenia osobiste i rzeczowe na rzecz obrony państwa; administracyjnoprawna regulacja stanu wojennego

Literatura podstawowa:

1. J. Jagielski, M. Wierzbowski (red.), *Prawo administracyjne*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2025.
2. Z. Duniewska, B. Jaworska-Dębska, P. Korzeniowski, E. Olejniczak-Szałowska (red.), *Prawo administracyjne materialne*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2022.

Literatura dodatkowa:

1. M. Miemiec (red.), *Materialne prawo administracyjne*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2019.
2. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *Prawo administracyjne materialne*, t. 7 serii System Prawa Administracyjnego, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2017.
3. J. Rychlik, *Prawo administracyjne materialne*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2017.
4. M. Zdyb, J. Stelmasiak (red.), *Prawo administracyjne: część ogólna, ustrojowe prawo administracyjne, wybrane zagadnienia materialnego prawa administracyjnego*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
5. E. Ura, *Materialne prawo administracyjne. Wybrane zagadnienia*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2024.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

1. Wykład tradycyjny z elementami konwersatorium, omówienie zagadnień zgodnie z treścią sylabusu przedmiotu.
2. Ćwiczenia – praca na tekstach źródłowych z wykorzystaniem podręcznika lub innej literatury przedmiotu, analiza aktów normatywnych, orzeczeń sądowych, rozwiązywanie kazusów, przygotowanie referatu na wybrany temat.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Symbol efektu	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W_01, W_02 W_03	Egzamin pisemny w formie testu pytań jednokrotnego wyboru oraz pytań opisowych.
U_01, U_02, U_03	Kolokwium zaliczeniowe z ćwiczeń w formie rozwiązywania zadania problemowego (kazusu), obserwacja aktywności studentów na ćwiczeniach podczas rozwiązywania kazusów.
K_01, K_02, K_03	Obserwacja aktywności i zaangażowania studenta w rozwiązywania zadań indywidualnych i zespołowych, obserwacja aktywności studenta w prowadzonych w trakcie zajęć dyskusjach, obserwacja sposobu prezentowania wyników badań i studiów przypadku.

Forma i warunki zaliczenia:

Wykład – egzamin pisemny obejmujący całość materiału określonego w sylabusie; egzamin składa się z dwóch części: test oraz odpowiedzi na pytania opisowe.

Ćwiczenia – zaliczenie na ocenę, na które składa się: kolokwium, rozwiązywanie kazusów, praca domowa, obecność i aktywność na zajęciach. Pozytywna ocena końcowa z ćwiczeń stanowi warunek przystąpienia do egzaminu.

Na podstawie oceny z egzaminu i oceny końcowej z ćwiczeń koordynator przedmiotu wystawia ocenę końcową z przedmiotu, na którą składa się w 50% ocena z egzaminu i w 50% ocena końcowa z ćwiczeń.

Procentowy zakres ocen z egzaminu i kolokwium:

91%-100%-bdb (5,0),

81%-90%-db+ (4,5),

71%-80%-db (4,0),

61%-70%-dst+ (3,5),

51%-60%-dst (3,0),

50% i poniżej - ndst (2,0).

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Godziny kontaktowe, w tym:	91 godz. – 3,6 pkt. ECTS
Wykłady	30 godz.

Ćwiczenia	30 godz.
Konsultacje	31 godz.
Praca własna studenta, w tym:	60 godz. – 2,4 pkt. ECTS
Przygotowanie się do zajęć	12 godz.
Przygotowanie się do egzaminu i kolokwium	12 godz.
Studiowanie zalecanej literatury	12 godz.
Rozwiązywanie kasusów	12 godz.
Przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego.	12 godz.
Zajęcia o charakterze praktycznym	50 godz. – 2 pkt. ECTS
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	151 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	5
Studia niestacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
Godziny kontaktowe, w tym:	66 godz. - 2,64 pkt. ECTS
Wykłady	18 godz.
Ćwiczenia	18 godz.
Konsultacje	31 godz.
Praca własna studenta, w tym:	84 godz. – 3,36 pkt. ECTS
Przygotowanie się do zajęć	20 godz.
Przygotowanie się do egzaminu i kolokwium	16 godz.
Studiowanie zalecanej literatury	16 godz.
Rozwiązywanie kasusów	16 godz.
Przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego.	16 godz.
Zajęcia o charakterze praktycznym	50 godz. – 2 pkt. ECTS
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	151 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	5

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Prawo samorządu terytorialnego
Nazwa w języku angielskim:	Local government law	
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Prawo
Jednostka realizująca:	Instytut Nauk o Polityce i Administracji	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		„O”
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia, jednolite magisterskie):		- jednolite magisterskie
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	4	
Liczba punktów ECTS:	3	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr hab. Dorota Strus, prof. uczelni
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr hab. Dorota Strus, prof. uczelni
Założenia i cele przedmiotu:		1. Nabycie wiedzy z zakresu prawnoorganizacyjnych aspektów funkcjonowania w Polsce samorządu terytorialnego. 2. Opanowanie umiejętności w zakresie analizowania aktów prawnych dotyczących sfery zadań i kompetencji organów jednostek samorządu terytorialnego. 3. Nabycie gotowości do przygotowywania projektów uwzględniających zmiany otoczenia zewnętrznego o charakterze prawnym, społecznym i gospodarczym mającym wpływ na funkcjonowanie samorządu terytorialnego.
Symbol efektu	Efekt uczenia się	
	WIEDZA Student zna i rozumie:	
Symbol efektu kierunkowego		
W_01	zasady funkcjonowania organów jednostek samorządu terytorialnego.	K_W10

W_02	zasady postępowania administracyjnego w kontekście wydawania decyzji administracyjnych przez uprawnione organy jednostek samorządu terytorialnego.	K_W12
W_03	zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego.	K_W12
W_04	mechanizmy stosowania norm prawnych w praktyce w zakresie prawa samorządu terytorialnego przez właściwe organy administracji samorządowej	K_W05
Symbol efektu	UMIEJĘTNOŚCI Student potrafi:	Symbol efektu kierunkowego
U_01	posługiwać się właściwą terminologią związaną z prawem samorządu terytorialnego ;	K_U01
U_02	dokonać interpretacji przepisów prawnych o charakterze ustrojowym i innych przepisów prawnych stanowiących podstawę funkcjonowania samorządu terytorialnego;	K_U03
U_03	przygotować pisemną pracę problemową z wykorzystaniem zdobytej wiedzy teoretycznej i w oparciu o metody argumentacji prawniczej;	K_U13
U_04	działać indywidualnie i zespołowo przy opracowywaniu prac projektowych;	K_U19
U_05	dostrzec konieczność dalszego kształcenia i rozwijania swoich umiejętności;	K_U18
Symbol efektu	KOMPETENCJE SPOŁECZNE Student jest gotów do:	Symbol efektu kierunkowego
K_01	uczestnictwa w życiu społecznym i podejmować współpracę, dbając o zachowanie odpowiedniego poziomu kultury prawnej również jako uczestnik procesów gospodarczych;	K_K08
K_02	tworzenia relacji w zakresie komunikacji i współdziałania w grupie społecznej oraz z otoczeniem pozaprawnym;	K_K09
Forma i typy zajęć:		wykład i ćwiczenia
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
znajomość podstawowych pojęć z zakresu ustrojowego prawa administracyjnego		
Treści modułu kształcenia:		

1. Pojęcie, istota i cechy samorządu terytorialnego
2. Źródła prawa samorządowego
3. Konstytucyjne zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego
4. Zadania własne i zlecone jednostek samorządu terytorialnego
5. Formy demokracji bezpośredniej (konsultacje, referendum lokalne, budżet obywatelski, inicjatywa uchwałodawcza)
6. Koncepcja i struktura organizacyjna samorządu gminnego
7. Koncepcja i struktura organizacyjna samorządu powiatowego. Powiat ziemski i Miasto na prawach powiatu
8. Ustrój województwa samorządowego.
9. Status prawny radnego jednostek samorządu terytorialnego
10. Akty prawa miejscowego. Pojęcie, procedura tworzenia i uchwalania oraz promulgacja)
11. Kategorie aktów prawa miejscowego
12. Finanse jednostek samorządu terytorialnego
13. Pojęcie mienia komunalnego i zasady gospodarki komunalnej
14. Prawne formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego
15. Nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego. Pojęcie, funkcje, środki i kryteria nadzoru.
16. Ustawowe organy nadzoru i zakres ich właściwości. Prezes Rady Ministrów, Wojewoda, Regionalne Izby Obrachunkowe

Literatura podstawowa:

1. B. Dolnicki, Prawo samorządu terytorialnego, Wydanie 7, Seria Akademicka, Wolters Kluwer, Warszawa 2019
2. T. Lipowicz, Samorząd terytorialny w XXI wieku, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2019
3. B. Dolnicki, Samorząd terytorialny, Wydanie 8, Seria Akademicka, Wolters Kluwer, Warszawa 2021

Literatura dodatkowa:

4. T. Lipowicz (redakcja naukowa), System prawa samorządu terytorialnego, Podstawowe pojęcia i podstawy prawne funkcjonowania, Wolters Kluwer, Warszawa, 2022
5. T. Gąsior, G. Gąsior, Organizacja wyborów samorządowych, Wyd. C.H. .Beck, Warszawa 2018

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykłady realizowane są metodą wykładu informacyjnego, problemowego i konwersatoryjnego, z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Ćwiczenia audytoryjne -zespołowe lub indywidualne rozwiązywanie zadań problemowych (kazusy, dyskusja)

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Symbol efektu	Metody weryfikacji efektów uczenia się
---------------	--

W_01, W_02, W_03, W_04	egzamin pisemny w formie testu otwartego(pytania otwarte i zamknięte)
U_01, U_02, U_03, U_04, U_05	kolokwium obejmujące zagadnienia problemowe, rozwiązywanie kazusów, eseju;
K_01, K_02	obserwacja aktywności studenta podczas dyskusji problemowej i jego zaangażowanie w rozwiązywanie zadań indywidualnych i zbiorowych;

Forma i warunki zaliczenia:

Przedmiot kończy się uzyskaniem zaliczenia na ocenę. Wykład: zaliczenie z oceną w formie testu zawierającego pytania otwarte i pytania zamknięte.

Ćwiczenia: zaliczenie na podstawie uzyskania minimum oceny dostatecznej za przygotowanie i prezentację projektu indywidualnego, aktywności studenta na zajęciach oraz współdziałania w grupie w związku z opracowaniem zagadnienia problemowego(kazusy).

Kryteria oceny projektu zaliczeniowego:

- 1) struktura projektu -maksymalnie 3 punkty
- 2) poprawność merytoryczna – maksymalnie 6 punktów
- 3) oryginalność projektu – maksymalnie 3 punkty
- 4) sposób prezentacji projektu – maksymalnie 4 punkty

Ocena projektu:

15 -16 pkt - ocena bardzo dobra

14 pkt - ocena dobra plus

13 – 12 – ocena dobra

11 – 10 – ocena dostateczna plus

9 – 8 – ocena dostateczna

Poniżej 8 pkt – ocena niedostateczna

Ocena z końcowego zaliczenia na ocenę przeprowadzanego w formie pisemnego testu:

91 – 100% - bardzo dobry

81 - 90 % - dobry plus

71 – 80 % - dobry

61 – 70 % - dostateczny plus

51 – 60 % - dostateczny

50 – 0 % - niedostateczny

Ocena końcowa z przedmiotu stanowi ocenę średnią(wpisywaną do systemu USOS Web)uzyskaną z zaliczenia ćwiczeń i z pisemnego zaliczenia na ocenę przeprowadzonego w formie testu pisemnego

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
wykłady	15 godzin
ćwiczenia	30 godzin
konsultacje	7,5 godzin
Praca własna studenta, w tym:	22,5 godzin
Przygotowanie do zajęć	4,5 godzin
Przygotowanie do zaliczenia na ocenę i kolokwium	4,5 godzin
Studiowanie zalecanej literatury	4,5 godzin
Rozwiązywanie kasusów	4,5 godzin
Przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego	4,5 godzin
Zajęcia o charakterze praktycznym	50 godzin
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	75 godzin
Punkty ECTS za przedmiot	3
Studia niestacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
wykłady	10 godzin
ćwiczenia	18 godzin
konsultacje	-
Praca własna studenta, w tym:	47 godzin
Przygotowanie do zajęć	5 godzin
Przygotowanie do zaliczenia na ocenę i kolokwium	22 godzin
Studiowanie zalecanej literatury	10 godzin
Rozwiązywanie kasusów	5 godzin
Przygotowanie referatu lub wykonanie innego projektu indywidualnego lub grupowego	5 godzin
Zajęcia o charakterze praktycznym	50 godzin
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	75 godzin
Punkty ECTS za przedmiot	3

